

Skolpliktsriktlinjer

Rutiner och vägledning för skolpliktsbevakning

Beslutade i Utbildningsnämnden den 22 september 2015
UN § 3

Skolplikt och rätt till utbildning

Huvudregeln, enligt skollagen, är att alla barn från 7 till 16 år som är bosatta i Sverige har skolplikt och rätt till utbildning.¹ Upplands-Bro kommun ansvarar för att de skolpliktiga barn som befinner sig i kommunen får skolgång. Vilka som befinner sig och har rätt till skolgång i kommunen kontrolleras gentemot kommuninvånarregistret (KIR). Utbildningskontoret ansvarar för att informera kommuninvånarna om rätten till skola. Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolplikt.

Skolplikt enligt skollagen

Skolplikten motsvaras av en rätt till utbildning och kan fullgöras i en kommunal eller fristående skola. Skolplikten kan fullgöras i någon av de obligatoriska skolformerna; grundskola, grundsärskola, specialskola eller sameskola. Upplands-Bro ansvarar för de elever som befinner sig i kommunen och som går i skolformerna grundskola och grundsärskola.

När skolplikten inträder och avslutas:

Barn har skolplikt från höstterminen det år då barnet fyller sju år. Om det finns särskilda skäl kan barnet få uppskjuten skolplikt, det vill säga att barnet inte börjar i någon av de obligatoriska skolformerna förrän höstterminen det kalenderår barnet fyller åtta år. Om vårdnadshavaren begär det har barnet rätt att börja i någon av de nämnda skolformerna redan höstterminen det kalenderår barnet fyller sex år. Det innebär dock inte att skolplikten inträder vid denna tidpunkt.²

Huvudregeln är att skolplikten upphör vid utgången av vårterminen det nionde året efter det att eleven börjat fullgöra sin skolplikt. Skolplikten kan dock i vissa fall upphöra tidigare eller senare. Om en elev har uppnått de kunskapskrav som minst ska uppnås före utgången av vårterminen det nionde året (tionde året i specialskolan) upphör skolplikten för den eleven.

Om en elev inte har gått ut högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört, ska skolplikten i stället upphöra ett år senare, dock senast när eleven fyller 18 år. Det här är till exempel aktuellt när det gäller elever som har gått samma årskurs fler gånger.³

Upplands-Bro kommuns ansvar:

Ansvar för skolpliktens fullgörande enligt 7 kap. skollagen är tredelat mellan vårdnadshavare, hemkommun och huvudman. Upplands-Bro kommun som hemkommun och huvudman ska se till att eleverna i dess grundskola och grundsärskola fullgör sin skolgång. Hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess grundskola eller grundsärskola på något annat sätt får

¹ 7 kap. 2 §, skollagen (2010:800)

² 7 kap. 10-11 §§ Ibid.

³ 7 kap. 12-14 §§ Ibid.

rätt till sin utbildning. Hemkommunen är där eleven är folkbokförd, stadigvarande vistas eller för tillfället uppehåller sig.⁴

En huvudman för en fristående skola ska meddela Utbildningskontoret när en elev börjar och slutar vid deras skola, eller utan giltig orsak är frånvarande i betydande utsträckning.⁵

Skolpliktsbevakning för elever utan känd skolplacering

Utbildningskontoret har fastställt en rutin för skolpliktsbevakning av elever utan känd skolplacering. Rutinen ska genomföras en gång i månaden under vår- respektive hösttermin bilaga 1. Vilka som befinner sig och har rätt till skolgång i kommunen kontrolleras gentemot kommuninvånarregistret (KIR) i Procapita. Arbetet ska dokumenteras och elever som inte har någon skolplacering ska placeras. När den eftersökta elevens skolplacering funnits ska detta föras in i Procapita.

Frånvaroorsaker

Beviljad frånvaro räknas som giltig. Det kan till exempel vara en anmäld sjukdom av vårdnadshavaren eller en av skolan beviljad ledighet. Frånvaro räknas som ogiltig om eleven uteblir från en del av eller hela skoldagen utan att vara sjuk eller blivit beviljad ledighet. Vid upprepad korttidsfrånvaro på grund av sjukdom kan skolan fråga efter läkarintyg, men vårdnadshavaren kan inte tvingas visa upp ett sådant. Att läkarintyg inte lämnas kan då få betydelse för om frånvaron räknas som giltig eller ogiltig.

Ledighet enligt skollagen

Rektor kan bevilja en elev en kortare ledighet. Rektorn får uppdra åt någon annan att fatta beslut om ledigheter upp till tio dagar. Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas. Ett beslut om ledighet ska alltid grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Omständigheter som kan ligga till grund är;

- frånvarons längd,
- elevens studiesituation,
- möjligheterna att på olika sätt kompensera den förlorade undervisningen samt
- hur angelägen ledigheten är för eleven.⁶

⁴ 29 kap. 6 § Ibid.

⁵ 7 kap. 22 § Ibid.

⁶ 7 kap. 18 § Ibid.

Rutinbeskrivning med åtgärdstrappa vid ogiltig frånvaro

Samtliga insatser nedan ska dokumenteras

1. Vid varje tillfälle av ogiltig frånvaro ska vårdnadshavaren informeras samma dag om att eleven uteblivit från skolan.⁷ Vårdnadshavaren informeras via Skola24 och/eller telefonsamtal från skolan utifrån en bedömning av elevens ålder, mognad och övriga omständigheter. Rektor ansvarar för registrering av frånvaro och registreringen genomförs lämpligen av läraren.
2. Vid upprepad ogiltig frånvaro startas en utredning. Vårdnadshavare kallas till skolan för samtal tillsammans med elev och ansvarig lärare. Skolledning, arbetslag och elevhälsa informeras för bedömning av insatser. Det finns ingen exakt definition av vad upprepad ogiltig frånvaro är. Det kan exempelvis vara frånvaro under delar av lektioner eller dagar vid flera tillfällen.
3. Om eleven fortsätter att utebli från skolan, diskuteras elevens situation inom arbetslag och elevhälsa. Vårdnadshavare kallas tillsammans med eleven till möte med berörd personal. Efter utredning sätts individuella åtgärder in och vid behov utarbetas ett åtgärdsprogram.⁸
4. Om elevens situation inte förbättras behöver individuella lösningar hittas i samverkan med elevhälsan. Ytterligare möten med vårdnadshavare, elev och berörd personal.
5. Vid misstanke eller kännedom om att en elev far illa ska en orosanmälan göras till socialnämnden.⁹ Denna anmälan ska i dessa fall göras direkt och är inte beroende av övriga punkter.
6. Om eleven utan giltig orsak är frånvarande i betydande omfattning, gör rektor en skolpliktsanmälan, se bilaga 2, till Utbildningskontoret (detta gäller både kommunala och fristående skolor). För elev från en annan kommun anmäls frånvaron istället till elevens hemkommun. Se bilaga, brevmall för skolpliktsanmälan.
7. Skolan fortsätter åtgärdsarbetet även efter det att anmälan har gjorts. Om den ogiltiga frånvaron beror på att vårdnadshavare inte sett till att barnet fullgör sin skolplikt gör Utbildningskontoret en bedömning om ärendet ska vidare till Utbildningsnämnden. Där kan beslut fattas om att förelägga vårdnadshavarna att se till att eleven fullgör sin skolplikt. Föreläggandet kan förenas med ett vite.¹⁰

⁷ 7 kap. 17 § Ibid.

⁸ 3 kap. 8-9 §§ Ibid.

⁹ 29 kap. 13 § Ibid.

¹⁰ 7 kap. 23 § Ibid.

Anmälan till utbildningschefen vid Utbildningskontoret (se punkt 6 ovan)

Det är av största vikt att skolan har vidtagit åtgärder för att få eleven att återgå till undervisning innan en skolpliktsanmälan (bilaga 2) görs. Det finns ingen klar definition av vad frånvaro i betydande omfattning innebär. Skolan gör en bedömning i varje enskilt fall om när en skolpliktsanmälan ska göras. I de fall en elev är helt frånvarande från skolan ska anmälan göras skyndsamt. En skolpliktsanmälan ska dock alltid göras om en elev haft 10% ogiltig frånvaro av undervisningstiden de senaste tre månaderna eller 20% giltig frånvaro. Skolan gör en bedömning i varje enskilt fall om när en skolpliktsanmälan ska göras, vilket innebär att procentsatsen kan bli lägre om skolan bedömer att anmälan ska göras tidigare.

Vitesföreläggande (se punkt 7 ovan)

Enligt skollagen ska den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn se till att barnet fullgör sin skolplikt. Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och det beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig att göra för att det ska ske, får Utbildningsnämnden förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. Föreläggandet kan förenas med ett vite, det vill säga böter.¹¹ Vitet kan sättas till ett engångsbelopp eller ett löpande vite över tid.

Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart om inte annat beslutas. Ett vitesföreläggande är en ingripande åtgärd som kan överklagas till Förvaltningsrätten. Det är viktigt att Utbildningsnämnden inför ett beslut om vitesföreläggande genomför en utredning av skälen till varför eleven inte fullgör sin skolplikt. Inför ett beslut om föreläggande behöver eleven och vårdnadshavaren få komma till tals och ge sin syn på situationen.¹²

Vitesföreläggandet gäller omedelbart men kan utdömas först när beslutet har vunnit laga kraft. I de fall det finns två vårdnadshavare riktas vitesföreläggandet till båda med skyldighet för båda att fullgöra detta. Följer vårdnadshavarna inte föreläggandet ansöker Utbildningsnämnden hos Förvaltningsrätten om att vitet skall utdömas. Beslutar Förvaltningsrätten att vitet ska utdömas tillfaller vitesbeloppet staten.

När beslut om vite tas ska även Lag (1985:206) om viten, Delgivningslagen (2010:1932), Förvaltningslagen (1986:223) samt annan relevant lagstiftning tas i beaktande.

¹¹ 7 kap. 20 och 23 §§ Ibid.

¹² 29 kap. 10 § Ibid.